

Ústav českého jazyka a teorie komunikace a Ústav české literatury a komparatistiky zvou širokou veřejnost na

DEN ČEŠTINY 2018

celodenní setkání nad literárněvědnými a lingvistickými
tématy plné přednášek

čtvrtek 19. dubna 2018
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
nám. Jana Palacha 2, místnost č. 18

Průběžné informace naleznete na webových stránkách
<http://ucjtk.ff.cuni.cz/> a <http://uclk.ff.cuni.cz>

Účast větších skupin, např. školních tříd, hlase prosím předem
na e-mail hana.proksova@ff.cuni.cz

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

PROGRAM

10:00

Michael Špirit: Co dělají nakladatelství?

Příspěvek představí vybrané knižní tituly z české literatury 20. století. Soustředí se na způsob, v jaké podobě je dané literární dílo znovu vydáváno a komentováno, jaké překážky je přitom nutné překonávat a jaký vliv má takový nakladatelský počin na obraz spisovatele v čtenářském povědomí.

10:30

František Martínek: K vývoji českých (jistotně)modálních částic

Jak dlouho už můžeme v češtině říct Jana je snad/možná/patrně/jistě/bezpochyby/určitě krásná? Inspirováni touhle zdánlivě banální otázkou projdeme historický vývoj několika výrazů, kterými v současné češtině vyjadřujeme (ne)jistotu a které nejčastěji označujeme jako modální částice, případně jako epistemická větná adverbia. Ukážeme si nepřekvapivou pravidelnost posunů mezi slovními druhy i ve slovních významech, ale také možná překvapivé stáří těchto prostředků: zkuste odhadnout, které z nich v našem jazyce fungují od staročeštiny a který se mezi částice dostal zhruba před sto lety! Historický exkurz pak ukončíme projevy Spejbla a hokejisty Daniela Čecha.

11:00

Marie Škarpová: Proč a jak číst starou literaturu aneb O nesamozřejmosti samozřejmého

Příspěvek bude mít podobu společného čtení jednoho českého textu ze 17. století a společného pokusu o jeho interpretaci. Cílem setkání bude především hledání adekvátních přístupů ke staré literatuře, reflektování jejích časových a kulturních distancí a zároveň hledání způsobů, jak se s těmito distancemi vyrovnávat. Budeme přitom vycházet z předpokladu, že jinakost staré literatury pro nás nemusí být (jen) překážkou, ale že se naopak může stát plodnou výzvou k objevování neznámých skutečností i výzvou k odkrývání zdánlivé samozřejmosti či přirozenosti našeho pojetí literatury, sebe sama i světa, v němž žijeme.

11:30

Kateřina Šormová: Z čeho zkusíme cizince, kteří adj o trval pobyt nebo občanství?

Pro udlení trvalého pobytu nebo eskho státního občanství je pro nkter skupiny cizinců povinn zkouška z eskho jazyka. Jak takov zkouška vypadá a z jakých ast se skládá? Co je na eštn pro cizince nejtěžší? Jak faktografick znalosti se př zkoušce vyžadují? A jak př zkoušce hodnotíme? Přjdte se podvat a zkuste si sami ohodnotit psan a mluven projev nerodilého mluvčího eštny.

13:30

Josef Šebek: Lék, nebo jed. Dokážeme porozumět literárním textům?

Otázka, jak interpretovat texty, provází uvazovn o literatuře od jeho poatk. Formulace tohoto problému se ovšem v příběhu času pronikav měnily a názor, že význam textu není předmětem pouhého odhalování, ale spíše interpretování pracujho s rozmanitými rámci, hypotézami a předporozumnmi, je přznan zhruba pro posledních sto let. Nejde přítom jen o teoretick otázky, ale doslova o „každodenn chléb“ tenř i badatel. Ve svém zamšlen vyjdu od klasického toposu „mlen text“ v Platónově dialogu Faidros a na několika příkladech ukážu, jak se s problémem, že (psan) texty k nm podle Platóna nepromlouvj, ale spíše „vznešen ml“, vyrovnávají souasn literrnteoretick přístupy, jako jsou hermeneutika, sémiotika nebo nov historismus.

14:00

Robert Adam: Mnohovžený Pane, zstvm Vašnostin ochotn služebník... Dopisy v eštn v polovině 19. století

S využitím ukázek z rozsáhlých korespondencí Boženy Nmcov a Karla Havlíčka představ přednáška okolnosti, funkce a způsobu psan dopisů v eštn v době okolo poloviny 19. století: Proč se tehdy psaly dopisy a jak se posílaly? Jak pisatel oslovovali adresáty a jak se s nimi loučili? Jak se psalo datum a adresa? Kombinovala se v dopisech eštna s němčinou? A jak to bylo s pravopisem?

14:30

Václav Vaněk: „Kam s ním?“ Jan Neruda pro 21. století

Příspěvek strun představ klčov osobnost esk literatury 19. století se zamřenm na ty aspekty jeho díla (prozaického, básnického, fejetonistickho), které si uchovaly aktuálnost i v dnešní době. Přpomene tedy např. nkter opomjen povídky, zejména z Arabesek, verše z jen vjimen vydvan Knihy epigramů i fejetony, ve kterých Neruda uvažoval o budoucnosti esk společnosti.

15:00

Eva Lehečková a Jakub Jehlička: Kolik informace se skrývá v pohybu

Jak důležitá je v našich interakcích neverbální komunikace, ať už je to pohled nebo gesta? Podal jí pomocnou ruku, mávla nad tím a šla si po svých, když to slyšela, protočila oči... Tyto běžné české fráze ukazují, že nejspíše neverbálními prostředky komunikujeme tak často a tak dovedně, až prosté pohyby rukou či očí získávají nejen doslovný, fyzický, ale i přenesený, metaforický význam. Co o naší řeči gest v mluvené češtině v současné době víme? A jak jsme na to přišli?

16:00–17:00

Studentských 5 minut

O čem přemýšlejí naši mladší kolegové? Na čem pracují? Studenti a studentky v 5 minutách představí své práce a výzkumy. Čeština nestárne!

Doprovodný program Dne češtiny

V doprovodném programu si budete moct například vyzkoušet řešení úloh z lingvistické únikové hry.

